

La Xarxa 0-18 de Barcelona, Premi Catalunya d'Educació 2008

| Isabel Nadal |

El passat 17 d'octubre el DOGC publicava la resolució EDU/3015/2008, de 25 de setembre, per la qual es fa pública la concessió dels Premis Catalunya d'Educació corresponents a l'any 2008. S'hi anunciava que el Premi Catalunya d'Educació 2008 s'havia concedit «en la categoria d'institucions, a la Xarxa Coordinació 0-18 dels barris de Sant Pere, Santa Caterina, La Ribera i Gòtic, per la tasca de col·laboració i coordinació organitzativa i pedagògica que porten a terme els centres educatius d'aquesta zona i que ha significat la millora en la qualitat de l'educació bàsica i una oferta educativa equilibrada i cohesionada socialment».

Amb ocasió d'això, la revista Fòrum ens va demanar que expliquéssim la nostra experiència. Ara bé, què és la Xarxa 0-18 de Barcelona, què hem fet i per què ens han donat el premi ja està

prou explicat i, no ens sembla que hi poguéssim gaire més d'interessant. A la roda de premsa del 18 de setembre, el Conseller Maragall va explicar àmpliament els nostres «mèrits»; les webs institucionals de l'administració educativa (Departament d'Educació¹, Ajuntament de Barcelona² i Consorci d'Educació de Barcelona³) també en van recollir àmplia informació. Us proposem que iniciu una navegació virtual: hi trobareu textos, fotografies, vídeos... que us n'informaran exhaustivament (imatge 1).

Llavors, què us podem oferir ja que en el seu moment vam adquirir el compromís de fer l'article? En primer lloc, i molt breument pels motius ja exposats, farem una presentació de la Xarxa 0-18. Després, us presentarem (com si d'una presentació en Power Point es tractés) algunes

Imatge 1. Premis Catalunya d'Educació 2008

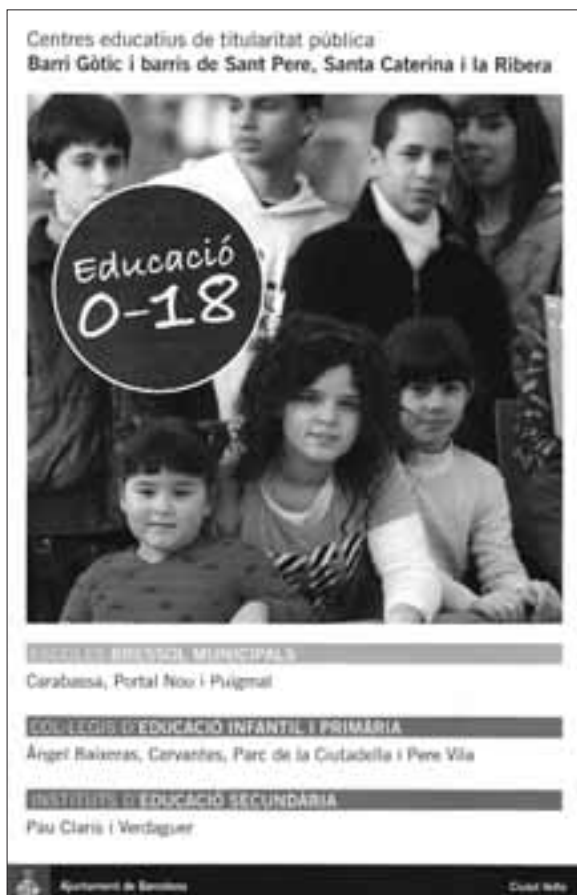

diapositives/il·lustracions que visualitzen punts, o millor, nusos de reflexió (un punt és matemàticament massa perfecte; el nus implica una lluita contra la resistència de la matèria, té volum, rugositat, tensió...) que ens han ajudat a anar avançant en la confecció d'aquesta xarxa. Finalment, farem una reflexió final, com un senyal de la carretera que indica la direcció cap a on podem anar.

Quatre ratlles sobre la Xarxa 0-18

La *Coordinació 0-18* dels barris de Sant Pere, Santa Caterina i La Ribera i del Barri Gòtic (Ciutat Vella, Barcelona)

Imatge 2. Fulletó informatiu de la Xarxa 0-18 editat pel districte de Ciutat Vella (febrer 2008)

at Vella, Barcelona) agrupa tots els centres públics d'educació infantil, d'educació primària i educació secundària d'aquest territori: EBM Carabassa, EBM Portal Nou i EBM Puigmal; CEIP Àngel Baixeras, CEIP Cervantes, CEIP Parc de la Ciutadella i CEIP Pere Vila; IES Pau Claris i IES Verdaguier (imatge 2).

Des del curs 2000-2001 les direccions dels centres han impulsat, comptant amb la participació dels serveis educatius, la inspecció d'educació i els serveis personals del districte, actuacions de coordinació organitzativa i pedagògica que han anat avançant des de l'acompanyament inicial de l'alumnat de 6è de primària a l'ESO fins a l'organització d'activitats que impliquen tots els sectors de la comunitat escolar: alumnat, famílies i professorat.

Opera in Berlin

Si entreu a www.oper-in-berlin.de/start/index.php3?id_language=2 trobareu l'elegant pàgina web de la Fundació Òpera a Berlín. A més de trobar un interessant i suggerent índex de les funcions programades al llarg de l'any, podreu llegir (en alemany o en anglès) una explicació dels motius que van dur els tres teatres d'òpera i dues altres noves institucions, superant diferències i «discussions paralitzants» i centrant-se plenament en el treball artístic, a crear la Fundació, tot aconseguint estabilitat, millores importants en el rendiment financer, increment de les vendes i la possibilitat de mantenir un alt nivell artístic. A més, ara poden oferir als berlinesos i als visitants una funció, com a mínim, tots els dies de l'any (menys el període de vacances).

Però la pàgina més interessant de la web Oper-in-Berlin és la que explicita les dades precises de la Fundació: els membres de les orquestres, el membres dels cors, el nombre de funcions de cada tipus (concerts, estrenes, recitals, estrenes infantils, etc.), les subvencions que han rebut, els seients de cada auditori... Això per a cada un dels teatres de la Fundació, però també en global. La lectura d'aquestes dades és impactant i ajuda a visualitzar la potèn-

cia organitzativa i artística (ara multiplicada) de l'Òpera de Berlín.

Què hi ha al pot de confitura?

Hi ha una altra pàgina web, des de fa un temps inoperativa per raons que no sabem (<http://erlanger.paris.iufm.fr>), que pertany a l'escola maternal Erlanger de París. Els infants d'aquesta escola maternal van fer confitura de maduixa i la van envasar en uns pots que van etiquetar. El que també s'explicava a la web, adreçant-se a les famílies d'aquests nens i nenes, o potser simplement com a reflexió del propi professorat, eren els «ingredients» de la confitura. Per suposat, hi havia fruita i sucre, però també les competències i els continguts que es treballaven quan es fa confitura, s'envasa i s'etiqueta: mesura, escriptura, motricitat fina, lectura de diferents tipologies de textos, etc.

Jesuïtes Educació

Ni tan elegant com la de l'òpera berlinesa, ni tan constructivista com la de l'escola Erlanger, la pàgina web, millorada darrerament, de la Fundació Jesuïtes Educació www.fje.edu/Internet/CAT/ESCOLLES+DE+LA+FUNDACIÓ/, també resulta suggerent: set centres que sota l'aixopluc d'un ideari i d'un patró, tot mantenint la seva independència, intenten transmetre una imatge de projecte comú reforçat per un pla estratègic. Aquesta pàgina, renovada tot just fa un any (en algun lloc consta com a darrera data d'actualització el 30 de novembre del 2007), ha fet un esforç per cohesionar les webs dels diferents centres, és a dir, per projectar una imatge coherent, malgrat que es filtren grans diferències d'estil entre uns centres i uns altres, que vol demostrar i justificar la solidesa, la capacitat, el potencial i, sobretot, el valor afegit. Les fotografies panoràmiques, fins i tot aèries, dels seus edificis ho mostren.

Què té a veure la Xarxa 0-18 amb l'Òpera de Berlín, per exemple?

El procés de construcció o de teixit de la Xarxa 0-18 no s'ha fet en un moment, ni està acabat. Podem dir, però, que està consolidat el convenciment, per part de tots els centres, que aquest treball de territori, de sumar esforços, de compartir un discurs, d'optimitzar recursos, d'avançar cap a una millor continuïtat educativa és, ha estat, una manera d'ajudar a la millora de tots els centres en conjunt i de cada centre en particular. El premi dóna un impuls important a aquest convenciment i l'amplifica.

Imatge 3. Facts and figures de la Xarxa 0-18 publicats al fulletó

Educació 0-18 Barri Gòtic i baris de Sant Pere, Santa Caterina i La Ribera	EBM			CEIP				IES	
	Carabassa	Porta Nou	Puigmal	Balnearis	Cenantes	Parc de la Ciutadella	Pere Vila	Pau Claris	Verdaguer
Ed. infantil 0-3	*	*	*						
Ed. infantil 3-6				*	*	*	*		
Ed. primària 6-12				*	*	*	*		
ESO 12-16								*	*
Batxillerat 16-18								*	*
Batxillerat nocturn									*
Unitat de suport d'educació especial					*				
Educació especial				*	*	*	*	*	*
Projectes d'innovació				*	*	*	*	*	*
Plans de millora				*	*	*	*	*	*
Programa Exit				*	*	*	*	*	*
Biblioteca escolar				*	*	*	*	*	*
Esport escolar				*	*	*	*	*	*
Servei d'acollida matinal				*	*	*	*	*	*
Servei de menjador	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Activitats extraescolars				*	*	*	*	*	*
Casals de vacances				*	*	*	*	*	*
Psicopedagog/a extern/a	*	*	*	*	*	*	*	*	*
PAS Educació especial				*	*	*	*	*	*
Logopeda					*				
Fisioterapeuta							*		
Tècnics/ques ed. infantil				*	*	*	*		
Treballador/a social	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Integrador/a social								*	
Infermer/a. Equip de salut	*	*	*	*	*	*	*	*	*

Com es visualitza a la web de la Fundació Oper in Berlin, vam aprendre que quan es deixen de costat les discussions estèrils i es posen sobre la taula els recursos, amidats amb les dades exactes (*facts and figures*, en diuen en anglès) de què disposem, som molt més capaços d'ado-

nar-nos que tenim un gran potencial i de començar a deixar de costat el discurs victimista que ha sovintejat massa a l'escola pública. Les escoles públiques 0-18 dels barris de Sant Pere, Santa Caterina i La Ribera i del barri Gòtic som ara conscients (i hem pogut verbalitzar-ho) que podem oferir a les famílies un servei educatiu de proximitat dels 0 als 18 anys amb garanties de qualitat: gran potència organitzativa i de recursos al servei de l'educació d'uns 2.000 infants i joves, més de 200 professors i altres professionals, plans estratègics, plans de millora, projectes d'innovació, USEE, plans d'esport escolar, programa *Èxit*, serveis d'acollida, menjador i extraescolars i, sobretot, la voluntat de compartir estratègicament un projecte arrelat al territori en el qual es desenvolupa, de sumar esforços. A la imatge 3, podeu veure el díptic editat pel Districte de Ciutat Vella amb les nostres dades (*facts and figures*), resultat del treball de posar sobre la taula el que cadascú pot oferir; resultat del feixuc treball de passar de la competència a la col·laboració.

I quina és la lectura que fem de la web de Jesuïtes Educació?

Si projectem una mirada ja molt més segura, nosaltres ara sota l'aixopluc de la confiança en la voluntat de col·laborar, «aixecant la mirada» sobre els nostres centres i «superant els límits del centre perquè hem volgut compartir les realitats que hi ha al darrere, perquè hem vist les necessitats

| La nostra experiència evidencia un projecte i una filosofia (escolarització de proximitat, treball per l'estabilitat i la continuïtat de la matrícula, millora de la qualitat dels resultats, condicions d'igualtat entre els centres, coordinació curricular entre etapes...) que faciliten i permeten la corresponsabilitat entre els centres |

i els avantatges de treballar en el territori» com ens va comentar el gerent del Consorci d'Educació de Barcelona quan va valorar el premi que ens acabaven d'atorgar, confiant que la xarxa pública pot superar la seva històrica orfenesa, ens adonem que la nostra experiència

evidencia un projecte i una filosofia (escolarització de proximitat, treball per l'estabilitat i la continuïtat de la matrícula, millora de la qualitat i dels resultats, condicions d'igualtat entre els centres, coordinació curricular entre etapes...) que faciliten i permeten la corresponsabilitat entre els centres, compartint el diagnòstic entre els diferents agents, optimitzant recursos i vertebrant les necessitats de centre, territori i sistema. I també vam tenir la capacitat de visualitzar-lo amb l'aportació de les sensibles fotografies que va fer la fotògrafa Eva Guillamet, fotografies centrades en els infants i les activitats, centrades en edificis que són elements vius que interaccionen amb la quotidianitat del territori (vianants, mares passejant amb el cotxet, l'arbre i l'heura hivernals, el ciclista...) per al fulletó esmentat: un sol fulletó, un projecte 0-18, nou centres.

Fer el camí amb bicicleta i amb tàndem

Un dels primers documents escrits de la coordinació 0-18 va ser el protocol *El pas a l'ESO*. Es tractava d'un dossier que recollia els criteris, les activitats i els documents relatius a l'acompanyament de l'alumnat de 6è als IES vinculats. La portada d'aquest document estava il·lustrada amb una bicicleta, un mitjà de transport molt adient per als adolescents que havien de continuar la seva educació obligatòria i passar d'una escola molt propera a un institut una mica més llunyà. El document i els criteris i activitats que generava es va anar compartint, primerament

entre una escola i els instituts, després entre tots els centres de primària i els instituts.

Al mateix temps i seguint un procés semblant, es va anar elaborant entre les escoles-bressol i els col·legis de primària un document equivalent, *Hola, escola!* que, amb molts paral·lelismes, recollia l'acompanyament de l'alumnat de l'escola-bressol al parvulari.

En el curs 2006-2007, la imatge de la bicicleta solitària es va convertir en un tàndem. El nou protocol, fruit del grup de treball de les direccions i que recollia també el resultat del treball que s'havia desenvolupat en el seminari de tutors, caps d'estudi i coordinadors pedagògics de 6è primària i de 1r d'ESO, ja no es plantejava «acompanyar» el pas a l'ESO. El dossier es va titular *Anem junts a l'ESO* i en vam il·lustrar la portada amb l'obra que Ramon Casas va realitzar per als Quatre Gats, la taverna modernista molt propera als nostres centres, que mostrava els dos amics i socis pedalejant, sumant esforços, anant cap a la mateixa direcció tot tenint en l'horitzó el perfil d'una ciutat en construcció.

Però, a més dels dossiers com a instruments per a la gestió d'aquesta coordinació, s'han sistematitzat tota una sèrie d'activitats:

Activitats amb l'alumnat de l'escola-bressol i parvulari

- Visita i activitats dels alumnes de P3 a les EBM.
- Treball de conscienciació amb l'alumnat de LL2.
- Visita i activitats dels alumnes de LL2 als parvularis.
- L'Aplec petit del pas: trobada d'activitats lúdiques de l'alumnat de tots els centres (LI2 i P3).

Activitats amb l'alumnat de 6è i de 1r d'ESO

- Activitats d'informació sobre l'ESO i els centres vinculats (6è PRI).
- Visita i activitats als centres d'ESO vinculats (6è PRI i 1r d'ESO).

- L'Aplec del pas: trobada d'esbarjo i activitats culturals de l'alumnat de tots els centres (6è PRI i 1r d'ESO).
- Programa *Èxit*.
- Simplificació del procés de preinscripció i seguiment de la matrícula.
- Valoració de les proves de final d'etapa (en revisió).
- Avaluació específica per a l'alumnat amb NEE i/o dificultats d'aprenentatge (amb el suport de l'EAP i ELIC).

Activitats amb les famílies dels alumnes de l'escola-bressol, dels CEIP i l'entorn social

- Informació inicial sobre la planificació d'activitats de traspàs del curs.
- Reunió conjunta EBM-CEIP-IES al Centre Cívic del Convent de Sant Agustí amb les famílies amb fills que acaben la llar o la primària (amb la participació dels serveis educatius, de la inspecció i del districte de Ciutat Vella).
- Espai de lectura itinerant (maleta cedida pel centre de documentació Artur Martorell) a les EBM i els CEIP per preparar l'entrada a l'escola gran (l'espai coincideix a cada centre amb la reunió amb les famílies dels alumnes matriculats).
- Informació sobre el lloc i els terminis de preinscripció i matrícula.
- Entrevista tutor-família.
- Seguiment del procés de preinscripció i matrícula.
- Acompanyament a les famílies al llarg del procés.

Activitats entre les EBM, els CEIP i els IES

- Planificació d'actuacions (grup de treball de les directores dels IES, dels CEIP i de les EBM).
- Coordinació de les actuacions entre els i les professionals de la llar i del parvulari

per avançar en la coherència pedagògica (seminari de coordinació 0-6 amb la participació de les mestres de les EBM i dels CEIP).

- Coordinació de les actuacions entre els i les professionals dels CEIP i dels IES per avançar en la coherència pedagògica i els aspectes curriculars (seminari de coordinació 6-16 amb la participació dels tutors de 6è de PRI i 1r d'ESO).
- Elaboració per part de les tutores de P3 i de LI2 del quadern *El Pau i la Maria van a l'escola dels grans*: un relat dels alumnes de P3 amb fotos de les activitats de P3 que explica als infants de 2 anys com és el parvulari. Un mateix guió amb diferents fotografies per a cada escola (www.xtec.es/ceipcervantescvella/admissio/admissio.htm).
- Seguiment del procés de preinscripció i matriculació.
- Tramitació del dossier de traspàs.

Activitats entre el professorat de les EBM, els CEIP i els IES

- Planificació d'actuacions (grup de treball de les directores).
- Grups de treball dels mestres especialistes i professorat de música, anglès, educació física i educació especial.
- Disseny de les activitats de l'Aplec del pas (tutors de 6è de PRI i 1r d'ESO, especialistes d'educació física, música i anglès, alumnes de batxillerat).
- Disseny de les activitats de l'Aplec petit del pas (comissió EBM, CEIP i IES)
- Gestió i seguiment de la preinscripció i matriculació.
- Reunió dels tutors de 6è amb el professorat d'acollida de l'IES.
- Reunió dels tutors de LI2 amb el professorat de P3.
- Dossiers *Anem junts a l'ESO* i *Hola, escola!*
- Tramitació de la documentació acadèmica i del dossier de traspàs.
- Programa *Èxit* (amb el CEB).

Activitats amb el servei educatiu de Ciutat Vella

- Informe dels casos d'alumnes que presenten alguna dificultat que impliqui la necessitat d'una atenció especial i/o amb NEE, d'acord amb la normativa vigent.
- Seguiment de la matriculació d'alumnes que presenten dificultats derivades d'una situació social desafavorida.
- Seguiment de la matriculació.
- Col·laboració en el pla de formació del professorat de la Xarxa.
- Col·laboració i suport en l'organització de l'Aplec del pas (www.xtec.cat/crp-ciutatvella/).

Activitats amb el districte de Ciutat Vella

- Disseny i edició del díptic conjunt de promoció dels centres.
- Col·laboració en l'organització de les reunions amb les famílies.
- Suport en el seguiment del procés de preinscripció.

Què hi ha al pot de confitura?

Quan es va proposar la nostra candidatura al premi i ens van demanar que expliquéssim què era la Xarxa 0-18, vam pensar que la Xarxa 0-18 (com l'activitat dels infants de l'escola maternal de París) era com un pot de confitura! Un pot de confitura amb una etiqueta com la que es mostra en el quadre 1.

I ara, què?

Al començament del present curs la prioritat va ser organitzar amb més coherència el pla de formació conjunt dels centres de la Xarxa 0-18, cosa que suposa una important oportunitat de desenvolupament professional i de reflexió

Quadre 1. Contingut que podria tenir l'etiqueta de la Xarxa 0-18

<ul style="list-style-type: none"> • 9 centres. • 2.000 alumnes. • 1.500 famílies. • 200 docents. • Serveis educatius. • Districte. • Consorci. • Inspecció. 	<ul style="list-style-type: none"> • Programa Èxit. • Acompanyament a l'estudi. • Programa Proa. • Pla català de l'esport. • Plans estratègics. • Projectes d'innovació. • Plans de millora. 	<ul style="list-style-type: none"> • Grup de treball de direcció 0-18. • Grup de treball de caps d'estudis i coordinadors pedagògics. • Seminari professorat primària-secundària. • Seminari de professorat escola bressol-parvulari. • Seminari d'EF. • Seminari d'EE. • Seminari de música. • Seminari d'anglès.
--	---	--

pedagògica. En aquests moments hi ha més de 50 persones que participen en aquest pla de formació.

Aquest curs hem previst també altres objectius: ampliar les activitats compartides entre l'alumnat –fet que significa gaudir d'un escenari privilegiat per a la construcció del coneixement i la convivència de l'alumnat–, avançar en l'atenció i la comunicació amb les famílies, i coordinar millor els procediments i la documentació acadèmica i administrativa i l'oferta dels serveis.

A més, tenim al davant el repte d'avançar en la participació i col·laboració coordinada de les AMPA. Finalment, la coordinació amb les entitats de l'entorn per poder oferir cooperativament des dels centres la possibilitat de conciliar la vida familiar i laboral.

La reflexió final

El resultat d'aquest procés de coordinació comença a fer-se evident: s'ha millorat en la vinculació primària-secundària, detectem una confiança més gran de les famílies envers el conjunt de centres, s'ha aconseguit autoregular la matrícula, és a dir, entre primera i segona opció totes les famílies han aconseguit una plaça sol·licitada, s'ha avançat en la coordinació pedagògica, es va definint cada vegada millor el projecte... I el premi ha donat un nou impuls a tot plegat.

Tot seguit transcrivim el que vam llegir en l'acte de lliurament del premi:

Entenem que ens han donat el premi no només com a reconeixement per la feina feta. Aquest premi ens sembla que és sobretot en futur: un punt de partença, un vot de confiança, un encoratjament per continuar treballant en aquest sentit i amb aquesta sensibilitat. Tenim un sentiment de responsabilitat i de compromís que ens impulsa a seguir treballant, ara amb més suport institucional, en la construcció d'unes escoles i instituts amb més continuïtat educativa i més atents a les necessitats de l'educació del nou món, i posant el nostre gra de sorra en l'edificació d'una educació més cohesionadora i de més qualitat per al nostre país.

Fa pocs dies hem celebrat la Setmana de la Ciència; l'any 2009 celebrarem el bicentenari del naixement de Darwin i els cent cinquanta anys de la publicació de *L'origen de les espècies*. Recordar les darreres paraules d'aquesta obra ens pot servir per acabar tot adonant-nos que a partir de realitats senzilles poden desenvolupar-se grans meravelles:

Hi ha grandesa en aquesta concepció que la vida, amb les seves diferents forces, ha estat originada en un curt nombre de formes o en una de sola, i que, mentre aquest planeta ha anat girant segons la constant llei de la gravitació, s'han desenvolupat i s'estan desenvolupant, a partir d'un principi tan senzill, infinitat de formes tant més belles i portentoses.

Quadre 2. Pla de formació dels centres de la Xarxa 0-18

TÍTOL	DESCRIPCIÓ	OBSERVACIONS
Seminari de coordinació. Educació infantil-primària 0-6	Aquesta activitat pretén potenciar el coneixement mutu entre les escoles bressol i els centres de primària de la zona, per mitjà de la planificació d'actuacions comunes que millorin l'aprenentatge de l'alumnat i la comunicació amb les famílies.	
Coordinació primària-secundària (Sant Pere, Santa Caterina, La Ribera/Gòtic)	Coordinació del professorat de cycle superior de primària i primer cycle d'ESO per avançar en la coherència pedagògica de l'etapa obligatòria.	Activitat adreçada als professionals dels centres de primària i secundària públics dels barris Sant Pere, Santa Caterina, La Ribera/Gòtic. El calendari i la periodicitat es concretaran en la primera sessió de treball. Vinculat a la formació <i>Èxit</i> .
Seminari de coordinació mestres d'EE	Coordinar el professorat especialista de primària i primer cycle d'ESO per avançar en la coherència pedagògica de l'etapa obligatòria.	El calendari es concretarà en la primera sessió de treball.
Seminari de música	Millorar la continuïtat educativa entre els centres vinculats de la zona.	
Grup de treball d'anglès	Crear vincles professionals entre els professionals de l'especialitat.	
Grup d'educació física	Dissenyar i dur a terme una activitat didàctica que ajudi a visualitzar la coordinació 0-18 i a crear sentiment de pertinença en l'alumnat.	
Grup de treball de caps d'estudi de primària i de secundària i coordinadors pedagògics	Aquesta activitat pretén ser un punt de trobada de les i els caps d'estudi, per tal de compartir i intercanviar experiències organitzatives i dinàmiques de treball realitzades en els centres.	El calendari i la periodicitat es concretaran en la primera sessió de treball.
Grup de treball de les direccions dels EEI, CEIP i IES (Sant Pere, Santa Caterina, La Ribera/Gòtic)	Grup de treball. Internivells: educació infantil-primària-secundària.	Grup de treball de les direccions de les escoles públiques d'educació infantil, d'educació primària i d'educació secundària de la zona amb l'objectiu de sumar esforços en organització i gestió, que ajudi a augmentar la qualitat global de l'educació pública de l'etapa bàsica d'aquesta zona, tot avançant en la millora dels aprenentatges i la cohesió social.

Notes

1. www.gencat.cat/educacio/premiscat/acte_lliuament/video_direct.htm

2. w3.bcn.es/V01/Serveis/Noticies/V01Noticies-ListatNoticiesCtl/0,2138,259061929_26384571_1_1_649990891,00.html?accio=detall&home=

3. www.edubcn.cat/ca/noticies_detall?28449,4,60

Isabel Nadal

Directora del CEIP Cervantes de Barcelona,
Coordinadora de la Xarxa 0-18 i sòcia del FEAE
inadal@xtec.cat